

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין סה.

עין משפט
נר מצוה

קעא א מיי פ"ו מהל'
ע"י ה"ל א ב ופ"א
הלכה ב סגן לאוין לח טור
י"ד סימן קעט:
קעב ב מיי שם פ"א ה'
י"ד סימן קעט:
קעג ג מיי שם פ"ו הלכה
ג:
קעד ד מיי פ"א מהל'
שגגות הלכה ב
והלכה ד:
קעה ה מיי שם פ"ו
הלכה א:
קעו ו ז מיי פ"ו מהל'
פ"ו הלכה א [נפישע]
י"ד סימן קעט ספי"ט:
קעז ח מיי שם פ"א
הלכה י סגן לאוין
כד טו"ש י"ד סימן קעט
ספי"ח:
קעה ט שם ספי"ז
וכפישע ספי"ח:

והנשאל בהן. פ"ה צאורה לאל תפנו ואזורה דמכשפות
גופיה מלא ימנא זך וקשה לוי אל תפנו אזורה
לנשאל א"כ יאז צו כרת דכתיב צפרשת קדושים והנפש אשר תפנה
וגו' והכרתי אותה וי"ל איפכא דלאזורה לנשאל מלא ימנא זך דכתיב
צקרא בתריה שואל אזוב וידעוני:
הואיל וישניהם בראי אחד נאמרו.

פ"ה שהלאוים מחלקים
לחטאות דכתיב אשר לא תעשנה
וסמך ליה או הודע אליו וחף על גב
דכ"פ כלל גדול (שבת 77 סט.) הוא
דדריש ריש לקיש בשגגה עד שיסג
בלאו שזה ור' יוחנן ס"ל שגג בזרת
אע"פ שהזיד בלאו מ"מ בלאוין תליא
מילתא כיון דאשכחן מפטס וסך דליכא
שני לאוין וכרת אחד מסתברא ללכך
כתיבין שני לאוין כדי לחייבו שני
חטאות: **מאן תנא השתחואה ר'**
עקיבא היא. תימה הא לא מחייב
ר"ע במגדף אלא משום דכתיב כרת
במקום קרבן כדמנן בספ"ק דכריתות
(77 ז: ו) וא"כ בהשתחואה לאל כתיב
זיה כרת במקום קרבן ליפטר וכן
ידעוני אליבא דר' יוחנן לר"ע אמאי
חייב הא לא כתיב זיה כרת במקום
קרבן וי"ל דר"ע אליבא דדבריהם
דכתיב קאמר להו לדידי לא צעין
מעשה לדיכו אודו לי מיהת במגדף
דכתיב זיה כרת במקום קרבן א"כ
כיון דחייב רחמנא במגדף ש"מ דבכל
דוכתי לא צעי מעשה לענין קרבן
כלל דעקימת שפתי לרבי יוחנן אליבא
דר"ע לא חשיב מעשה האילי וישנו
בלב דלקמן ולר"ל אליבא דר"ע
מחייביה אע"פ דלית בה מעשה רבה
אלא זוטא: **יצא מגדף ובעל**
אוב מביעי ידיו. זריש כריתות
(77 ג.) משני חלא מתרמי נקט ולימי
צעל אזוב מגדף אילטרין ליה סד"א
הואיל וכתיב כרת במקום קרבן אימא
מודו ליה לר"ע קמ"ל ודך הש"ס
בכמה מקומות כן כדאשכחן צפ"ק
דחולין (77 ב. ו) וס' דו הימנית
מדרכה צר צר חנה נפקא ומשני
כהונה צעיל אצבע וצפוף הוודה
(מנחות 77 ב.) משני כדי נסבא
וצפוף דס החטאת (נחמ"ד 77 ס. ו) וס'
משני הנך צ' שנינו: **הואיל וישנו**
בכ"ב. פ"י צפונט' שאפי' מבכר הש"ס
כל היום ואין לבו כלפי מעלה אלא
לדבר אחר ומכנהו בשם המיוחד אינו
חייב וקשה השתא השתחואה נמי

מתני' פיתוס. שם המכשף המדבר משחיו מעלה את המת מן
הארץ ומושיב לו בשחיו תחת זרועותיו ומדבר משחי
אישל"ה בלג"ז: **ידעוני המדבר בפיו.** כדמפרש בגמרא (ע"פ) חיה אחת
יש ששמה ידוע ומכניס ממנה עגס לתוך פיו והעגס נמשך
על ידי כשפים: **הרי אלו בסקילה.**
כדכתיב (ויקרא כ) בצבן ירגמו אותם:
והנשאל בהם. שאל ושאל בהם
להגיד לו דבר העתיד כגון שאל:
צאורה. לאל תפנו אל האזנות
(שם יט.) ואזורה דמכשפים גופייהו
מלא ימנא זך וגו' וחזר חזר ושאל
אזוב וידעוני (דברים יח):
גמ' זכריתות קא חשיב לכל
כריתות שבתורה שחייבין עליהן על
שגגתן חטאת ותנן (שם 77 ג.) צעל
אזוב ולא תנא ידעוני: **הואיל ושניהם**
בלאו אחד נאמרו. בלאו לאל תפנו
אל האזנות ואל הידעונים ואם עשה
שניהם בעגס אחד אינו חייב אלא
חטאת אחת שהלאוין מחלקין לחטאות
דכתיב (ויקרא ד) אשר לא תעשנה
להיינו דברים שהן בלא מעשה וסמך
ליה או הודע אליו אלמא חטאת
אלאוין קיימי והני אע"ג דכי
עבד לחד מנייהו בצפי נפשיה מיחייב
דהא לאו אתרוייהו קאי לא תני להו
לתרוייהו התם דכי תנינא התם מידי
דמחייב אכל חד וחד כי עבד להו כי
דדי הוא דתינן כדאמרין התם
זריש דגמ"ס דפרקינן מנינא למה לי
שאלם אלא כולס בעגס אחת חייב
על כל אחת ואחת הלכך לא מלי
למנתי ל"ז כריתות לחייבו ל"ז חטאות.
והא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם כרת
אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צר אדם
לא יספך וצמתכמא לא תעשו כמיהו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
ונכרת מעמו אמרי' התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אחת
ואחת: **יש לקיש אמר ידעוני.** כי
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
צאה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אזוב זריך להקיש

זרועותיו דלקמן והקשת זרועותיו חשיב ליה מעשה אצל הכנסת
העגס ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
בפיו מדבר העגס מאליו: **ורבי יוחנן.** דאמר ידעוני בצפי נפשיה
צר קרבן הוא והאי דשיייה משום דלא מיחייב תרתי עלייהו:
מאי שאל צעל אזוב דנקט. תנא למתניהו ושיייה לידעוני ולא נקט
ידעוני ולשיייה לצעל אזוב: **משום דפתח ביה קרא.** בכל דוכתי
אזוב כתיב זריש: **חלוקין הן במיתה.** וז'
הא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם כרת
אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צר אדם
לא יספך וצמתכמא לא תעשו כמיהו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
ונכרת מעמו אמרי' התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אחת
ואחת: **יש לקיש אמר ידעוני.** כי
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
צאה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אזוב זריך להקיש
זרועותיו דלקמן והקשת זרועותיו חשיב ליה מעשה אצל הכנסת
העגס ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
בפיו מדבר העגס מאליו: **ורבי יוחנן.** דאמר ידעוני בצפי נפשיה
צר קרבן הוא והאי דשיייה משום דלא מיחייב תרתי עלייהו:
מאי שאל צעל אזוב דנקט. תנא למתניהו ושיייה לידעוני ולא נקט
ידעוני ולשיייה לצעל אזוב: **משום דפתח ביה קרא.** בכל דוכתי
אזוב כתיב זריש: **חלוקין הן במיתה.** וז'
הא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם כרת
אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צר אדם
לא יספך וצמתכמא לא תעשו כמיהו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
ונכרת מעמו אמרי' התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אחת
ואחת: **יש לקיש אמר ידעוני.** כי
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
צאה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אזוב זריך להקיש

א) ע"י מוספות מנחות לו.
ד"ה קיורת, ב) כריתות ג
נכ הסוגיא ע"ש, ג) ונעל
קב. מוספתא פ"י כריתות
ג: ג) ג' ש"ס זכריתות
ג: ג) ב) [כריתות ב: ג] 1) נעל
ג: ג) 1) [ויקרא 17,
ח) [ויקרא יט, שם כ דברים
יח] 9) [שעוקן ומנענען
רש"ש].

תורה אור השלם
1. ודבר חזק וישאל אוב
ידעוני ודריש אל
הקדמים: דברים יח א

גליון הש"ס
תוס' ד"ה והנשאל כו'
דכתיב בקרא. ע"י עירובין
ז ע"ז ובמורה חיים ס:ס

הגהות הב"ח
א) נמרא בלאו שמה
חלוקה חלוקה דמיתה:

לעני רש"י
איישל"ה [אישל"ה א.]
בית-השחי.

מוסף רש"י

לפי שאין בו מעשה.
ליכך לאו צר קרבן הוא,
אלא אזוב כי מעשה
שננקט בזרועותיו ומדבר
משחיו (כריתות ג.)
חלוקין הן במיתה. וז'
לא הטעם דלית ביה מעשה
מימות מחלקן לחטאות,
דהא חלוקין הן במיתות
וה"ל למתניהו זי היה צר
קרבן (שם). ר' עקיבא
היא. דאמר מגדף כתיב
קרבן בלאו צעין מעשה
(שם). הרי דלא בני ר"ע
מעשה רבה. מדקמי
מגדף (שם). הרי מעשה
ואפילו לרבנן. מקאמר
ר"ל הקשת זרועותיו הוי
מעשה וחייב במתני' דפליגי
רבנן אמרין ולא פליגי
אצל אזוב, ש"מ דאפילו
לרבנן חשיב מעשה (שם).
אינו חייב אלא על דבר
שיש בו מעשה. דגבי
חטאת כתיב ועשה אחת
אצל אזוב, ולא בהקשת
זרועותיו מיחייב אלא
במקטר לשד. ל"ל
השדים (כריתות ג.) אחד
חבר גדול. שמתבר מות
גדלות ומתנן יחד (שם).
חבר קטן. לחות קטות
(שם) ומתברן כשפטי יחד
וחז' דצמיד זיבורא
ועקרבא. ללא חשיב
איכור ללוחשן (שם). הואיל
וישנו בלב. עיקר איכורו
תליי ברעו' גבי דמי גוף
ליכך לא חשיב מעשה, אלא
השתחואה אלו רואין
שמשחמה לעזרת סוכים.
גליון, הואיל וישנו בלב,
עיקר איכורו ממשחמה הלב
ואין כאן מעשה, ומיה
שמדבר אינו אלא משחמה
איכורו, אכל כפיפת קומתו
היינו עיקר איכורו, ולולי
היה מדב' במקבל עזרת
סוכים בלא השתחואה לא
מחייב, דאין עיקר בלב אלא
כפיפה היא החיוב (שם).

שנה בלב כדאמרין (לעיל 77 סא.) גבי אנדרטא אי לא קיבלה באלוה
לאו כלום הוא וי"ל מדכתיב גבי נינוה (מחז' א) ממך יאז חושב על ה'
רעה דהיינו רבשקה שגידף שהיה שלוחו של סנחריב מלך אשור ונינוה
בארץ אשור ותלאו הכתוב במחשבה ולפי מאי דפרישי' לעיל (שם ד"ה רבא)
דבסתם עבודת כוכבים מאהבה ומיראה חייב ימא דלין תלייה בלב:
ילאו

אזוב כתיב זריש: **חלוקין הן במיתה.** וז'
הא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם כרת
אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צר אדם
לא יספך וצמתכמא לא תעשו כמיהו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
ונכרת מעמו אמרי' התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אחת
ואחת: **יש לקיש אמר ידעוני.** כי
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
צאה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אזוב זריך להקיש
זרועותיו דלקמן והקשת זרועותיו חשיב ליה מעשה אצל הכנסת
העגס ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
בפיו מדבר העגס מאליו: **ורבי יוחנן.** דאמר ידעוני בצפי נפשיה
צר קרבן הוא והאי דשיייה משום דלא מיחייב תרתי עלייהו:
מאי שאל צעל אזוב דנקט. תנא למתניהו ושיייה לידעוני ולא נקט
ידעוני ולשיייה לצעל אזוב: **משום דפתח ביה קרא.** בכל דוכתי
אזוב כתיב זריש: **חלוקין הן במיתה.** וז'
הא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם כרת
אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צר אדם
לא יספך וצמתכמא לא תעשו כמיהו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
ונכרת מעמו אמרי' התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אחת
ואחת: **יש לקיש אמר ידעוני.** כי
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
צאה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אזוב זריך להקיש

זרועותיו דלקמן והקשת זרועותיו חשיב ליה מעשה אצל הכנסת
העגס ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
בפיו מדבר העגס מאליו: **ורבי יוחנן.** דאמר ידעוני בצפי נפשיה
צר קרבן הוא והאי דשיייה משום דלא מיחייב תרתי עלייהו:
מאי שאל צעל אזוב דנקט. תנא למתניהו ושיייה לידעוני ולא נקט
ידעוני ולשיייה לצעל אזוב: **משום דפתח ביה קרא.** בכל דוכתי
אזוב כתיב זריש: **חלוקין הן במיתה.** וז'
הא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם כרת
אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צר אדם
לא יספך וצמתכמא לא תעשו כמיהו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
ונכרת מעמו אמרי' התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אחת
ואחת: **יש לקיש אמר ידעוני.** כי
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
צאה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אזוב זריך להקיש

מתיב